

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 5 2 G 1 0 5 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

NARAVOVARSTVO

Izpitna pola 1

Torek, 26. avgust 2025 / 30 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ključ za določevanje rastlin in periodni sistem.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 kratkih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 20.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Kakšen ekosistem je gozd z vidika virov energije?

- A Antropogen in heterotrofen.
- B Popoln in nepopoln ekosistem.
- C Naraven in umeten ekosistem.
- D Avtotrofen in heterotrofen ekosistem.

(1 točka)

2. Kateri odnos opisuje stavek: Zveri označujejo svoja območja s sečem in jih branijo pred drugimi vsiljivci?

- A Plenilstvo.
- B Sožitje.
- C Teritorialnost.
- D Priskledništvo.

(1 točka)

3. Stranski rokavi vodotokov imajo številne funkcije. Katera funkcija od spodaj naštetih **ni** značilna zanje?

- A Življenjski prostor za vodne organizme.
- B Večja turbulentnost vode.
- C Zadrževanje vode.
- D Večja biodiverziteta.

(1 točka)

4. Kakšna je vloga koreninskega sistema rastlin v rastlinski čistilni napravi (RČN)?

- A Stabilizira substrat, shranjuje kisik in pospešuje tok vode.
- B Omogoča filtracijo, pospešuje tok vode in absorpcijo raztopljenih snovi.
- C Stabilizira substrat in zagotavlja površino za naseljevanje mikroorganizmov.
- D Stabilizira substrat, čisti vodo in uravnava kislost.

(1 točka)

5. Za vse ogrožene in mednarodno varovane prostoživeče vrste velja

- A le posebno varstvo vrst.
- B splošno in posebno varstvo vrst.
- C le splošno varstvo vrst.
- D načelo njihove neposredne koristnosti.

(1 točka)

6. Območja Kras, Julijske Alpe, Mura, Kozjansko in Obsotelje skupaj uvrščamo med
- A varovana območja UNESCO.
  - B biosferna območja Slovenije MAB.
  - C krajinske parke Slovenije.
  - D Ramsarske lokalitete Slovenije.
- (1 točka)*
7. Zaradi kislega dežja je padla pH-vrednost v jezeru na 5. Kako vpliva to na organizme?
- A V takem jezeru preživijo zgolj bazofilni organizmi.
  - B Poveča se biotska pestrost organizmov.
  - C Školjke v taki vodi odebelijo svoj zunanji skelet in se tako bolje zaščitijo.
  - D Poveča se število bakterij, ki razgrajujejo organske snovi.
- (1 točka)*
8. Ljudje in drugi kopenski organizmi imamo zdravstvene težave zaradi pritalnega ozona. Ta je v
- A ionosferi.
  - B mezosferi.
  - C stratosferi.
  - D troposferi.
- (1 točka)*
9. Na katerem območju **niso** najboljši pogoji za postavitev vetrnic?
- A Visoke dinarske planote.
  - B Celjska kotlina.
  - C Kras.
  - D Volovja reber.
- (1 točka)*
10. Strategija »zero waste« vključuje
- A odlagališča odpadkov in sežigalnice.
  - B obvezno uvedbo rjavih posod za biološke odpadke.
  - C uporabo večjih količin materialov iz primarnih virov.
  - D povezovanje lokalnih skupnosti in proizvajalcev.
- (1 točka)*

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko ustrezne rešitve iz desnega stolpca.

11. Revitalizacija vodotokov.

___ groblje	1	zmanjševanje erozije na brežini vodotoka
___ ribje steze	2	posamezni kamni v strugi bogatijo vodo s kisikom in ustvarjajo nove habitate
___ skalometi	3	zadrževanje vode in usedanje delcev
___ tolmoni	4	omogočajo prehajanje rib in drugih vodnih organizmov prek raznih pregrad na vodotokih
- (1 točka)

12. Kategorije ogroženosti vrst.

___ Ex	1	izumrla vrsta
___ K	2	prizadeta vrsta
___ E	3	ranljiva vrsta
___ V	4	premalo znana vrsta
- (1 točka)

13. Zvrsti naravnih vrednot.

___ alpinetum	1	geološka naravna vrednota
___ nahajališče mineralov	2	oblikovana naravna vrednota
___ slapišče	3	geomorfološka naravna vrednota
___ morena	4	hidrološka naravna vrednota
- (1 točka)

14. Hrup.

_____ stanovanjska območja, primerna za bivanje, pa tudi okolica šol	1	prva stopnja varstva pred hrupom
_____ območja industrije, transporta in skladišč, pa tudi okolica hrupnih obrti	2	druga stopnja varstva pred hrupom
_____ območja, ki so namenjena turizmu, rekreaciji, pa tudi okolica bolnišnic in zdravilišč	3	tretja stopnja varstva pred hrupom
_____ območja, ki so namenjena trgovski in poslovni dejavnosti, pa tudi gostinski dejavnosti	4	četrt stopnja varstva pred hrupom

(1 točka)

15. Pripomočki za biološko vzorčenje.

_____ krešiči, govnači, mravlje in polži	1	Niskinov vzorčevalnik
_____ fitoplankton in zooplankton	2	Barberjeve talne pasti
_____ vodni raki in ribe	3	svetlobne pasti
_____ vešče, komarji in nočni metulji	4	vrše

(1 točka)

16. Faze delovanja sistema ISO 14001.

_____ usposabljanje zaposlenih	1	planiranje oz. načrtovanje
_____ uvajanje izboljšav	2	izvedba
_____ postavitev okoljskih ciljev	3	preverjanje
_____ merjenje in spremljanje	4	ukrepanje

(1 točka)

Zapišite kratke odgovore na črte.

17. Katero fitoremediacijsko metodo bi uporabili, če želite onesnažila iz tal preoblikovati v manj nevarno plinasto obliko, ki nato lahko preide v ozračje?

(1 točka)

18. S katero kratico označujemo lokacijo ogrožene naravne vrednote?

(1 točka)

19. Pri biološkem vzorčenju uporabljamo tudi biomarkerje. Navedite tri konkretne primere.

(1 točka)

20. Kaj v nasprotju s preostalimi tipi elektrarn za uspešno delovanje potrebujejo akumulacijske elektrarne?

(1 točka)

Prazna stran